

- a saját gazdasági vagy egyéb tevékenységéből származó jövedelemből, továbbá az olyan tevékenységek jövedelméből, amelyeknek az Egyesület az alapítója vagy részese;
- egyéb forrásokból, a törvénnyel összhangban.

35. szakasz

A tagsági díj összegét és befizetésének feltételeit az Elnökség határozza meg. A tagsági díj megszabásánál csúszóskála is alkalmazható a szóban forgó tag lakossági kategóriája szerint.

36. szakasz

Minden bevételről és kiadásról nyilvántartást kell vezetni a törvényes előírásoknak megfelelően.

37. szakasz

A pénzügyi tervvel megállapított eszközök mirefordításáról az Elnökség dönt, s erről jelentést köteles tenni a Közgyűlésnek.

VII. A TEVÉKENYSÉG MEGSZŪNÉSE

38. szakasz

Az Egyesület az alábbi esetekben szüntetheti meg tevékenységét:

- amennyiben a Közgyűlés nem tartható meg a minimális törvényes határidőn belül;
- amennyiben a tagság létszáma az alakuláskor meghatározott szint alá süllyed;
- amennyiben az Egyesület tevékenységét valamely illetékes állami szerv betiltja;
- amennyiben a Közgyűlés a tagság kétharmados (2/3) szavazattöbbségével ilyen értelmű határozatot hoz.

VIII. ÁTMENETI- ÉS ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

39. szakasz

Az Egyesület adminisztrációs-technikai, illetve pénzügyi tevékenységének elvégzését a tagok valamelyikére vagy szükség esetén megfelelő szakszolgálatra bízhatja.

40. szakasz

A jelen alapszabály elfogadásának napján lép érvényre.

(AZ) EMBERI JOGOK MACEDÓNIAI FÓRUMA (Форум за човекови права на Македонија)*

KIÁLTVÁNY

Az általános politikai kultúrának az Egyesült Nemzetek Alapokmányában, továbbá az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és egyéb nemzetközi okiratokban leszögeezett normái ma már szerves összetevői sok ország alkotmányának és törvényeinek. Lényegében ezek az alapvető emberi jogok képezik a politikai, gazdasági, szociális és kulturális szabadságok összességéként azt az alapot, melyen korunk emberének méltósága áll vagy bukik.

Ezek az alapelvek abban a hajdani felismerésben fogantak, miszerint minden emberi lény szabadnak, méltóságában s jogaiban egyenlőnek születik, és napjainkig fennmaradtak, állandóan tágítva az emberi szabadságok kiterjedését. Minden kivívott szabadság – hosszadalmas és fáradságos harc és tanulás folyamán – maradandó beleívódott az ember tudatába és szívébe.

* A Fórum Koordinációs Bizottsága az alábbi anyagot küldte el szerkesztőségünk címére, a kérdőívet nem töltötték ki. A Fórum címe: Pravni fakultet, bol Krste Misirkov b. b., 91 000 Skopje.

A XVII. században az emberek olyan jogokért és szabadságokért harcoltak, amelyek megvédik őket a hatalmasok önkényétől. Ilyenek voltak például a Habeas corpus és az angol Bill of Rights (jogok törvénye), elsőként fogalmazván meg olyan jogi normákat, amelyek valóban védelmet jelentettek az önkényes letartóztatások és fogvatartás ellen.

A XVIII. században az amerikai függetlenségi Nyilatkozat meg Az ember és a polgár jogainak (franciaországi) nyilatkozata szerzett érvényt a nemzeti szuverenitás elvének, hangsúlyozván, hogy minden hatalom forrása a nemzet, mely képviselőket küld a parlamentbe, ahol az ország törvényeit hozzák, s így igazgatja az államot. Az ember egyenlőnek és egyenjogúnak születik, s az élet, a szabadság és a boldogulásvágy elidegeníthetetlen emberi jog. A szabadságot, egyenlőségét, a magántulajdont és az erőszakkal való szembeszegülést természetes és elidegeníthetetlen emberi jognak nyilvánítják, s kiemelik, hogy az embernek joga van a gondolati, lelkiismereti, a szólás- és sajtószabadságra. Hosszú harcok során az ember valós tartalommal töltötte el ezeket a magasztos normákat.

A XIX. és XX. században újabb, immár gazdasági, szociális és kulturális jogokkal bővült az emberi jogok listája. A szociális jogok, amelyekért különösen a szocialista irányvételű munkásszakszervezetek és pártok álltak ki, a szellemi szabadságokat anyagi dimenziókkal egészítették ki.

Századunk utolsó évtizedei az emberi jogok és szabadságok jegyében zajlanak. Ha a századelő háborúktól, összetűzésektől és forradalmaktól volt terhes, a századvég, íme, a béke, az együttműködés és az integráció jegyében telik. A politikát is újabb erények jellemzik, a mértéktartás, a tolerancia és a kölcsönös megértés, s ami a legfontosabb, az emberi jogok és szabadságok iránti fogékonyság.

Amit az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata a század közepén megfogalmazott, egy megosztott és mélységesen antagónisztikus, a két katalizmától és a fasizmussal meg a sztálinizmussal megélt, két tragikus tapasztalattól sebzett világban írott malaszt marad csupán, míg az emberiség a méltóságán esett sebeket gyógyíttatta.

A század utolsó évtizedébe lépve immár tanúi lehetünk, hogy az emberiség ismét kész előrelépni. A történelem jócskán kilendült ingája, mely az évszázad folyamán meghintázott bennünket a két véglet, a fasizmus és a sztálinizmus között, most megnyugodni látszik. Minden, ami ma Európában és a világban zajlik, az emberi jogokon alapuló demokratikus állam jegyében történik. Új nyelven kommunikál immár a világ, s ezt a nyelvet nekünk is minél hamarabb el kell sajátítanunk, ha csatlakozni akarunk a gazdasági és szellemi haladás útján menetelő népekhez.

Felelős kormányzat, felelős polgár – ez a célunk. Nyitott társadalmat akarunk, melyben a demokráciát az egyén, a csoportok, az osztályok, az intézmények, az eszmék és érdekek kölcsönös egymáshoz igazításának folyamataként értelmezik, békés, a tolerancia és a kölcsönös megértés szellemében zajló folyamatként. Tudatosan valljuk, hogy a szabadság a forrása az emberi méltóságnak, a demokrácia pedig a kivívott emberi szabadságjogok szintjelzője. Az Emberi Jogok Macedóniai Fóruma mint az eltérő világnézetű, de az emberi jogok és szabadságok védelmét és kiterjesztését egységesen szívügyének valló polgárok közössége kész hozzájárulását adni hazánk, Macedónia és Jugoszlávia demokratizálódásához.

Az Emberi Jogok Macedóniai Fórumának programelvei

A Fórum megalapításának külön határozattal kijelölt kezdeményezői a Macedóniai Művelődési Dolgozók Közösségének Bizottsága, a Macedóniai Szocialista Ifjúsági Szövetség és a Szkopjei Jogi Kar tudományos munkatársainak csoportja.

A Fórum nem állami szerv és nem politikai párt. Nincs szándékában átvenni egyetlen politikai-jogi intézmény szerepét és tevékenységi körét sem. Ugyanakkor nem kíván a polgárok panasz- vagy óvásügyi bizottsága sem lenni, és döntőbíráskodást sem vállal az

emberi jogok megsértése ügyében Macedónia területén folyó perekben. Ezt tudniillik a bíróságok és az alkotmányban, valamint a törvényben megnevezett egyéb állami szervek rendes feladatának tartja.

A Fórum polgárok közössége, mely tagjainak szakértelmére és tekintélyére alapozva létesít spontán szervezetet az alábbi célok megvalósítására:

1. A JSZSZK és az MSZK alkotmánya illetve törvényei vonatkozó részeinek megvalósulásához fűződő kérdések és az emberi jogok védelmét célzó nemzetközi szabványok megvitatása.

2. A Fórum megvitatja az emberi jogok megsértésének és a velük való visszaélésnek az MSZK területén a társadalmi élet bármely szférájában tapasztalt példáit és állást foglal velük kapcsolatban. Teheti ezt önkzedeményezésből, de egyének, csoportok és szervezetek indítványozására is. Határozatait a Fórum eljuttatja a nyilvánosságnak és azoknak az állami szerveknek, amelyek orvosolni hivatottak a bajt.

3. A Fórum erkölcsi tekintélyével mozgósítja a köztvélyeményt a macedóniai törvényhozó, bírósági és állami szervek tevékenységének demokratikus felügyeletére az emberi jogokkal és szabadságokkal kapcsolatos normák és gyakorlat tisztelete és kiterjesztése szempontjából.

4. A Fórum hozzájárul az emberi jogi kultúra kiműveléséhez, olyan módon, hogy megismerteti a polgárokat az őket megillető jogokkal és ezek érvényesítésének útjával. Ezzel megteremtődnének a feltételek az emberi jogok magasabb szinten való élvezésére szociokulturális, politikai és eljárásjogi értelemben egyaránt.

5. A Fórum megvitat minden kérdést a macedón kisebbség jogainak elismerésével és tiszteletbentartásával kapcsolatban a szomszédos országokkal és mindenütt, ahol macedónok élnek és dolgoznak. E tevékenysége folytán kész együttműködni a szomszédos országok hasonló szervezeteivel és a hasonló körben tevékenykedő nemzetközi nem-kormány szervezetekkel.

Ugyanakkor a Fórum gondot visel mindazon tényezők elhárításáról, melyek akadályozzák a Macedónia területén élő kisebbségek és etnikai csoportok jogvédelmét.

6. A Fórum tevékenységének nyilvános volta, a tájékoztatási eszközökben való fellépés, valamint az emberi jogok védelmét célzó akció révén állandó kapcsolatban áll a macedón nyilvánossággal. E célból az érdekkörébe vágó tájékoztató jellegű kiadványokat is megjelentet.

7. A Fórum tevékenységét és szerveinek felépítését az Emberi Jogok Macedóniai Fórumának alapszabályzata határozza meg részletesebben.

Szkopje, 1990. I. 31.

Az Emberi Jogok Macedóniai
Fórumának kezdeményező bizottsága

*

(JAVASLAT)

A Macedóniai Szocialista Ifjúsági Szövetség Köztársasági Választmányának, a Macedóniai Művelődési Dolgozók Közösségének Bizottsága, valamint a Szkopjei Jogi Kar tudományos munkatársai csoportjának határozata alapján Az Emberi Jogok Macedóniai Fóruma alakuló közgyűlésén meghozza az alábbi SZABÁLYZATOT, az Emberi Jogok Fóruma működésének és szerveződésének alapelveiről és módjáról.

I. Általános rendelkezések

1. szakasz

Az Emberi Jogok Macedóniai Fóruma (a továbbiakban: a Fórum) polgárok közössége.

Létrejöttének célja, hogy minden, az emberi jogok és szabadságok rendezését, élvezését és védelmét érintő kérdést megvitasson, állást foglaljon velük kapcsolatban, és gondot viseljen Macedónia polgárainak jogbiztonságáról.

A Fórum tevékenysége tárgyának tart minden, a JSZSZK és az MSZK alkotmányába, valamint a JSZSZK és az MSZK számára kötelező érvényű nemzetközi okiratokba foglalt emberi jogot és szabadságot, illetve ezekkel kapcsolatos tételt.

2. szakasz

A Fórum tagja lehet minden polgár, aki kifejezi készségét a tevékenységében való részvétellel és elfogadja a Fórum alapokmányait: a kiáltványt, a programelveket és a jelen szabályzatot.

A Fórum tagjai önállóan és függetlenül fejtik ki tevékenységüket és nincs küldötti státusuk semmilyen intézmény, politikai párt, egyesület vagy állami szerv részéről.

3. szakasz

A Fórum célja, hogy olyan politikai rendszerért szálljon síkra, amely biztosítja az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatából eredő emberi jogok és szabadságok élvezését és védelmét, az idevágó civilizációs szabványok elismerését, valamint a civil társadalom azon autonóm egyesületeinek a védelmét, amelyek az emberi jogok és szabadságok kiterjesztését tűzték ki célul.

A fenti cél érdekében a Fórum

- elmélyíti az emberjogi kultúrát;
- elemzi az emberi jogok jugoszláv és macedón jogforrásait;
- kezdeményezi olyan törvények meghozatalát, amelyek javítják az emberi jogok jogszabályozását;
- megvitatja az emberi jogok megszegésének, veszélyeztetésének és a velük való visszaélésnek eseteit és állást foglal ezekkel szemben;
- mérlegeli és javasolja az emberi jogok megvédésével kapcsolatos nemzetközi akciók megindítását;
- együttműködik más jugoszláv, emberi jogot védő szervezetekkel, továbbá olyan nemzeti és nemzetközi nem-kormánysszervezetekkel és testületekkel, amelyek az emberi jogok fejlesztésével, érvényesítésével és védelmével foglalkoznak; és
- tudományos és szaktanácskozásokat szervez az MSZK mint jogállam alkotmányjogi kiépítésének és működésének kérdésében.

II. A Fórum felépítése és működése

4. szakasz

A Fórum munkacsoportokban és plenáris üléseken fejt ki tevékenységét.

5. szakasz

A munkacsoportok tagjai a vonatkozó tárgykör ismert szaktekintélyei közül kerülnek ki.

A munkacsoportok ténybegyűjtéssel, valamint a Fórum határozatainak előkészítésével, megtárgyalásával és betervezésével foglalkoznak.

A munkacsoport tevékenységét a csoport által választott koordinátor irányítja.

A munkacsoport szótöbbségi alapon szövegezi meg véleményét.

A határozatként, vagy javaslatként megfogalmazott véleményét a munkacsoport írásban juttatja el a Fórumhoz.

A csoportok számát és munkamódszerét a Fórum külön döntéssel határozza meg.

6. szakasz

A plenáris ülést a Fórum tagsága képezi.

A Fórum plenáris ülése akkor határozatképes, ha a Fórumot létrehozó munkacsoportok tagjainak több mint a fele jelen van.

A vitában való részvétellel a Fórum minden tagjának joga van.

A Fórum döntései és javaslatai érvényességéhez a plenáris ülés jelenlevő tagjainak kétharmados többsége kell. Amennyiben a plenáris ülés határozata vagy javaslata ellentmond a munkacsoport véleményének, mindkét véleményt, a munkacsoporttét és a plenáris ülést is, a nyilvánosság elé kell terjeszteni.

7. szakasz

A Fórum ülései nyilvánosak. A plenáris ülést a Fórum elnöke hívja össze. A munka nyilvánosságáról a Fórum elnöke és titkára gondoskodik. A Fórum ülését az elnök saját kezdeményezésére, vagy egy munkacsoport, illetve legalább tíz fórumtag javaslatára hívja össze.

A Fórum nyilvános szavazással hozza meg határozatait. Kivételesen, a tagság többségének kérésére titkos szavazás is alkalmazható.

Ügyrendi kérdésről nyilvános szavazással kell dönteni, a plenáris ülés résztvevőinek egyszerű szavazattöbbségével.

8. szakasz

A Fórum határozatait és indítványait a maga vagy munkacsoportja által megállapított tényállás alapján hozza meg, rendszerint írásos jelentés alapján.

Az emberi jogok egyedi megszegése, veszélyeztetése, illetve az ezekkel való egyedi visszaélés esetében a Fórum és munkacsoportjai kötelesek lehetővé tenni a jogszegéssel, -veszélyeztetéssel vagy visszaéléssel terhelt személynek véleménye kifejtését.

Kivételes esetekben, ha valamely szerv vagy testület lehetetlenné teszi a valós tényállás megállapítását, a Fórum pusztán gyanújelek alapján is meghozhatja döntését.

Javaslatétel gyanújelek alapján is megengedett.

9. szakasz

Szükség esetén a Fórum felhatalmazhatja valamely tagját vagy megbízhat egy-egy kiemelkedő tudományos vagy közéleti szaktekinvélyt, hogy különleges jelentéstevőként vizsgáljon meg egy-egy adott kérdést és véleményt, illetve indítványt terjesszen be róla. A különleges jelentéstevő véleményét vagy indítványát írásban juttatja el a Fórumnak.

III. A Fórum határozatai és javaslatai

10. szakasz

A Fórum elvi és konkrét jellegű határozatokat és javaslatokat hoz.

11. szakasz

Elvi jellegű határozatai vonatkozhatnak:

- az MSZK-nak jogállamként való felépítésére és működésére;
- az emberi jogok belső jogi rendezésére, élvezésére és védelmére;
- olyan javaslattételre, hogy a JSZSZK és az MSZK csatlakozzon bizonyos nemzetközi egyezményekhez, melyek az emberi jogok rendezésének, élvezésének és védelmének jobbítását célozzák; és
- az emberi jogok belső jogi rendezésének megváltoztatására, amennyiben az nincs összhangban a JSZSZK-ra és az MSZK-ra is kötelező érvényű nemzetközi jogi előírásokkal.

12. szakasz

Elvi jellegű indítványai vonatkozhatnak:

- az emberi jogi kultúra terjesztésére;
- az emberi jogoknak az iskolai nevelésbe való beiktatási, illetve az ifjú nemzedékekkel való megismertetési lehetőségére;
- az emberi jogok elméletének filozófiai, szociológiai és jogi továbbfejlesztésére; és
- egyéb akciók szervezésére, amelyeknek célja az emberi jogokról, ezek kiterjesztéséről, élvezéséről és védelméről kialakult tudat elmélyítése.

13. szakasz

A Fórum konkrét jellegű határozatokat és indítványokat hoz:

- azon esetekben, amikor jelét tapasztalja egy bizonyos emberi jog vagy jogcsoport megszegésének, veszélyeztetésének, illetve az ezekkel való visszaélésnek;
- azon esetekben, amikor bizonyos emberi jog vagy jogcsoport tömeges megsértéséről, veszélyeztetéséről vagy az ezekkel való visszaélésről van szó;

– az emberi jogok egyedi súlyos megszegése, ve szélyeztetése, illetve az ezekkel való visszaélés esetében.

Elvben a Fórum olyan eseteket vizsgál, illetve olyan esetekben dönt, amelyek megalakulása után jöttek létre vagy tartanak.

14. szakasz

Egy-egy konkrét eset vizsgálatakor a Fórum köteles gondot viselni rá, hogy ne avatkozzék a bíróságok, közigazgatási vagy egyéb szervek hatáskörébe, továbbá köteles figyelembe venni, hogy kimerítették-e a jogrendben megállapított jogorvoslás minden lehetőségét.

Amennyiben minden jogi eszközt igénybe vette k, a Fórum nyilatkozhat arról, hogy kielégítőknek találja-e ezeket az eszközöket, megfelelőknek ítéli-e meg őket az adott emberi jogok védelmére, valamint arról, hogy szabályszerűen folyt-e le az eljárás.

15. szakasz

A Fórum határozatai és indítványai erkölcsi kötelezettséget jelentenek minden fórumtag számára.

IV. A Fórum tevékenységének irányítása

16. szakasz

A Fórum tevékenységét az elnök, a titkár és a munkacsoportok koordinátoraiából álló Bizottság irányítja. Az elnök és a titkár tisztségénél fogva tagja a Fórum Bizottságának.

17. szakasz

A Fórum elnöke

– képviseli a Fórumot az egyénnel, intézményekkel, szervezetekkel, szervekkel és a nyilvánossággal való érintkezésben;

– összehívja és vezeti a plenáris ülést;

– összehangolja a munkacsoportok tevékenységét;

– aláírásával látja el a jegyzőkönyveket, valamint a Fórum határozatait és indítványait.

18. szakasz

A Fórum titkára segédkezik az elnöknek a Fórum munkájának szervezésében.

Külön feladatai:

– intézi a Fórum nyilvántartását és levelezését;

– gondoskodik az ügyiratok, jegyzőkönyvek, valamint a Fórum és a különféle egyének, intézmények, szervezetek és szervek közti levelezés őrzéséről;

– nyilvántartást vezet a munkacsoportok ülései ről és gondot visel azok ügyiratainak őrzéséről;

– megszervezi a jegyzőkönyvvezetést a Fórum plenáris ülésein;

– az elnökkel együtt aláírásával látja el a plenáris ülés jegyzőkönyveit.

A titkár helyettesíti az elnököt annak távollétében.

19. szakasz

A Fórum Bizottsága

– gondoskodik a Fórum kiáltványának és irányelveinek végrehajtásáról;

– témákat sugall az elnöknek a plenáris ülés napirendi pontjait illetően;

– az elnök javaslatára döntéseket hoz bizonyos folyó ügyekben.

20. szakasz

Az elnök, a titkár és a bizottsági tagok megbízása három évre szól, ennek elteltével jelentést kötelesek tenni.

Az elnök, a titkár és a bizottsági tagok újraválasztási joga nincs korlátozva.

Az elnököt és a titkárt a Fórum bizottsága választja meg saját vagy a plenáris ülés indítványára.

V. A Fórum pénzügykezelése

21. szakasz

A tevékenységéhez szükséges eszközöket a Fórum egyének, intézmények, szervezetek, egyesületek és szervek önkéntes adományaiból teremti elő.

22. szakasz

A Fórum saját folyószámlával rendelkezik, mely az MSZISZ külön rendeltetésű számlájaként van nyilvántartva.

A Fórum pénzügyeit az elnök vezeti. Külön felhatalmazása van a Fórum és munkacsoportjai tevékenységéhez szükséges adatgyűjtés költségeinek, illetve a fórumtagok és a Fórum munkájában résztvevő más személyek útiköltségének fedezésére.

A nagyobb tételek mirefordításáról a Fórum Bizottsága dönt.

VI. Adminisztrációs és egyéb technikai munkák

23. szakasz

A Fórum eredményes munkájához elengedhetetlen adminisztrációs és technikai teendőket az MSZISZ Köztársasági Választmányának szakszolgálatát látja el.

24. szakasz

A Fórum saját pecséttel rendelkezik.

Pecsétje egy kör közepén álló faklyából áll, mely alatt négyszögformájú felirat látható a Fórum teljes elnevezésével: Az Emberi Jogok Macedóniai Fóruma.

VII. A szabályzat hatálybalépése

25. szakasz

A Szabályzat akkor lép hatályba, ha a Fórum alakuló közgyűlése kétharmados szavattöbbséggel elfogadja.

A Szabályzat módosítása vagy kiegészítése ugyanazon eljárással történik, mint a meghozatala.

(SZ. K. ford.)

FENNMARADÁS KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLET

(ЕКОЛОШКО ДРУШТВО „ОПСТАНОК“)

1. *Ekolosko drustvo „Opsztanok” – Fennmaradás Környezetvédő Egyesület.*
2. *Szkopje, 1989 július. Bejegyezve a DNMSZSZ-nél ugyanabban a hónapban.*
3. *Mellékelve küldjük az alábbi dokumentumokat:*
 - az egyesület szervezési és működési elvei,
 - szabályzat az elnökség munkájáról,
 - az Opsztanok Környezetvédő Egyesület munkaprogramja az 1990-es évre.
4. *Lásd a fenti pontot.*
5. *Az egyesület nem épít egyetlen korábbi konkrét párt vagy szervezet hagyományaira sem.*
6. *Az egyesület mindenekelőtt természet- és környezetvédő tevékenységet fejt ki, különféle manifesztációk, illetve az állami, köztársasági és községi stb. tényezőkre irányuló nyomásgyakorlás révén, hogy valamiféleképp ezeket is akcióra bírja. Az egyesület továbbá igyekszik tribünök, gyűlések és tanácskozások útján kapcsolatot teremteni a polgárokkal, hogy minél több, a környezetvédelmet szívügyének tekintő polgár érdeklődését és tettvágyát felkeltse. Ennek értelmében az egyesület szekciókban fejt ki*